

fristes til at sige fanatist politiske — Strid her i Landet have fremkaldt, er kommen til at se paa Pressen med ganske andre Øine end i 1850—51. Det er muligt, at der nu er kommet en Reaktion mod de Strømninger, der vare i 1850—51, og denne Reaktion vil jeg slet ikke benægte, kan være berettiget indenfor visse Grændser. Men det forekommer mig, at der dog er Grund til vel at overveie denne Ting. Thi jeg erkjender fremdeles, trods det, at jeg personlig kan have megen Grund til at beklage mig over den danske Presse, at det er af den største Betydning for et frit Land, at man virkelig har en uafhængig Presse. Hvorvidt den nu vil blive angreben ved en saadan Bestemmelse, som her er bragt i Forslag, er et ganske andet Spørgsmaal. Det er slet ikke min Mening, at jeg vil paastaa dette, men hvad der ligger saa overordentligt nær, er den Betragtning, at der synes ikke at være nogen Mening i at forandre de fra Presseloven hentede Bestemmelser om Ansvar for, hvad der fremkommer i Pressen, alene paa dette ene Punkt, Forholdet til utugtige Skrifter, og derimod lade Bestemmelserne forblive ganske, som de ere, paa alle de andre Punkter, hvorom der kunde være Tale, naar der er Spørgsmaal om Misbrug af Pressen. Der ved, at man maatte vedtage et Lovforslag som det foreliggende, rører man jo ikke ved de Bestemmelser, som ere de gjældende, hvad Ansvarret angaar for oprørste Skrifter, for fornærmelige Skrifter, for irreligiøse Skrifter osv. Men hvis det forhold sig saaledes, at den Hovedtanke, der ligger i Presseloven af 1851, den nemlig, at man skal holde sig til den egentlige Publikant og lade hans Ansvar dække de Andres, er urigtig, forekommer det mig at maatte føre til en Revision af Presseloven i det Hele og ikke til blot at reformere paa dette enkelte Punkt. Efter at man er kommen ind paa dette Spørgsmaal, forekommer det mig, at det vilde være rigtigt at tage denne Undersøgelse op i sin Helhed og ikke foretage Forandring paa dette enkelte Punkt her, for man har afsluttet sine Overveielser om Sagen i dens Almindelighed. Og mig forekommer det, at ligesaa sikkert, som det er, at det som det første Indtryk vistnok stiller sig som noget Unaturligt, at der paa Pressens Omraade skal gjælde andre Regler end de, der ellers ere almindeligt gjældende i kriminallistisk Henseende om Medansvar for Medskyld, er der vel Betragtninger, som kunne føre til at støtte det Synspunkt, hvorom man var enig i 1850—51 her i Landet. Det er i alt Fald et Spørgsmaal, som kan have saa stor Betydning for hele vor Boghandel

og derigjennem, kan jeg gjerne sige, for hele vor literære Virksomhed og Udvikling, at det vel fortjener en omhyggelig Drøftelse. Vil man imidlertid ikke følge denne Betragtning, og mener man, at der, da nu Sagen er draget frem, er Grund til at overveie og afgjøre den for det Punkts Vedkommende, for hvis Skyld den er sat i Bevægelse, vil jeg sige dertil, at jeg kan meget vel forstaa den Tankegang, der har ført Justitsministeren til at anse det for utilstrækkeligt, at man kan gjøre Ansvar gjældende for utugtige Skrifter mod Forfatteren, idet, selv om denne Forfatter kjendes, vil han meget ofte være en saadan Person — i alt Fald kan det tænkes at være en saadan Person —, at der ingen Tilfredsstillelse er i at gribe ham. Jeg kan forstaa, at man mener, at det er nødvendigt at skaffe sig et mere vederhæftigt Ansvar for publicerede Skrifter af dette Indhold end det, man mange Gange maa have i den uvederhæftige Forfatter, og jeg kan derfor forstaa, at man vil tage Forlæggeren med, ja for den Sags Skyld ogsaa Kommissionsforhandleren. I disse Tilfælde kan man jo nemlig med en vis Ret gjøre gjældende, at det ikke er for meget forlangt, at en Mand, som paatager sig at arrangere, besørge Udgivelsen af en Bog, som paatager sig at bringe en Forfatters Arbejde virkelig i Berøring med Publikum, ogsaa maa være saaledes bekendt med Indholdet af dette Værk, at han forsaavidt kan paatage sig Ansvarret for det. Det er ganske vist saaledes, som det er blevet gjort gjældende, at der kan være Tilfælde, hvor det kan være vanskeligt nok ogsaa for en Forlægger at gjøre sig tilfulde bekendt med det Arbejde, man vil opfordre ham til at forlægge, forinden dette Arbejde er sluttet. Jeg betvivler aldeles ikke, at der mange Steder, maaske endnu dog mindre hos os, men i alt Fald mange Steder i Udlandet — og det vil vel efterhaanden mere og mere blive Tilfælde ogsaa i Danmark — sker, at Boghandlerne overtage Forlaget af et Værk, forinden dette Værk er sluttet. Der kan være mange Grunde, som kunne føre til et saadant Arrangement, og det maa jo erkjendes, at hvis man paabegynder Udgivelsen af et Værk, forinden det er sluttet, kan det blive en streng Fordring at stille til Forlæggeren, at han skal standse dets fuldstændige Udgivelse, fordi der i den sidste Del af Værket fremkommer Ting, som maatte findes at være anstødelige. Jeg er altsaa ingenlunde blind for, at selv om man kun ser hen til Forlæggeren eller Kommissionsforhandleren, kan der være Betæneligheder til Stede. Men jeg maa indrømme, at i og